

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 5 listopada 2019 r.

Pozycja 196

POSTANOWIENIE

z dnia 11 lipca 2019 r.

Sygn. akt Ts 97/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Wojciech Sych,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.P. w sprawie zgodności:

art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2009 r. Nr 93, poz. 768, ze zm.) z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 29 kwietnia 2017 r. (data nadania) M.P. (dalej: skarżący) wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia.

Skarga konstytucyjna została sformułowana w związku z następującą sprawą.

Decyzjami z 31 lipca 2013 r., Nr [...] Naczelnik Urzędu Skarbowego w O. ustalił wysokość zobowiązania skarżącego w podatku od spadków i darowizn z tytułu dziedziczenia po zmarłej babce K.P. na kwotę 4756,00 zł, a z tytułu dziedziczenia po zmarłym ojcu Z.P. na kwotę 392,00 zł. W powyższych decyzjach wskazano, że spadki otworzyły się odpowiednio: 14 października 2002 r. i 13 listopada 2003 r., a ich nabycie przez skarżącego zostało stwierdzone przez Sąd Rejonowy w O. postanowieniem z 24 sierpnia 2012 r.

Dyrektor Izby Skarbowej w K. decyzjami z 29 października 2013 r. Nr [...] utrzymał w mocy decyzje Naczelnika Urzędu Skarbowego.

Skarżący wniósł skargi na decyzje Dyrektora Izby Skarbowej, które Wojewódzki Sąd Administracyjny w K. oddalił wyrokiem z 15 kwietnia 2014 r., sygn. akt [...]

Od powyższego wyroku WSA skarżący wniósł skargę kasacyjną, którą Naczelny Sąd Administracyjny oddalił wyrokiem z 1 grudnia 2016 r., sygn. akt [...]. Wyrok ten został doręczony skarżącemu 1 lutego 2017 r.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 9 sierpnia 2018 r. (dalej: zarządzenie sędziego TK) skarżący został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi

konstytucyjnej m.in. przez: doręczenie pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz doprecyzowanie jakie konstytucyjne prawa lub wolności skarżącego, wynikające z powołanych w skardze konstytucyjnej wzorców kontroli, i w jaki sposób zostały naruszone. W piśmie procesowym z 5 września 2018 r. (data nadania) skarżący odniósł się do zarządzenia sędziego TK.

Zdaniem skarżącego art. 6 ust. 4 u.p.s.d. został ustanowiony w sposób naruszający zasadę państwa prawnego wyrażoną w art. 2 Konstytucji, ponieważ wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądowym. Pociągnęło to za sobą nałożenie na skarżącego obowiązku zapłaty zobowiązania podatkowego w sytuacji, gdy – jego zdaniem – uległ on już wcześniej przedawnieniu.

Doprowadziło to według skarżącego do naruszenia jego konstytucyjnego prawa do własności i innych praw majątkowych (art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem rozstrzygnięcia merytorycznego. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań formalnych lub jest oczywiście bezzasadna.

2. Jak wynika z art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK, skarga konstytucyjna powinna zawierać wskazanie, które konstytucyjne wolności lub prawa i w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone, a także uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego aktu normatywnego ze wskazanymi wolnościami i prawami skarżącego.

3. W skardze zakwestionowano art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2018 r. poz. 644; dalej: u.p.s.d.) o treści: „Jeżeli nabycie niezgłoszone do opodatkowania stwierdzono następnie pismem, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą sporządzenia pisma; jeżeli pismem takim jest orzeczenie sądu, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia. W przypadku gdy nabycie nie zostało zgłoszone do opodatkowania, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą powołania się przez podatnika przed organem podatkowym na fakt nabycia”. Skarżący zarzuca, że wskutek zastosowania zakwestionowanego przepisu doszło do naruszenia jego prawa do własności i innych praw majątkowych określonych w art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji. Należy zwrócić uwagę na to, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego samo zobowiązanie podmiotu do ponoszenia określonych ciężarów finansowych na cele publiczne nie stanowi niedopuszczalnej ingerencji w jego sferę majątkową, w szczególności w konstytucyjnie chronione prawo własności (zob. np. wyroki TK z: 30 stycznia 2001 r., sygn. K 17/00, OTK ZU nr 1/2001, poz. 4; 22 maja 2002 r., sygn. K 6/02, OTK ZU nr 3/A/2002, poz. 33 oraz 29 listopada 2006 r., sygn. SK 51/06, OTK ZU nr 10/A/2006, poz. 156). Ingerencja w sferę prawa własności należy bowiem do zasadniczej treści podatku i innych danin publicznych. Na gruncie Konstytucji, w szczególności na podstawie art. 84 i art. 217, została sformułowana zasada władztwa daninowego, w tym podatkowego. Wynika z niej, że państwo jest legitymizowane do działań, w których określone podmioty obciążane są daninami, umożliwiającymi realizację zadań publicznych. Oznacza to, że nakładanie danin jest na gruncie Konstytucji uprawnione i nie może być traktowane jako pozbawienie

własności, a ustawodawca ma w tej materii dużą swobodę. Oczywiście, swoboda ustawodawcy nie może być absolutna ani przekształcić się w dowolność. W zakresie kształtowania treści ustaw podatkowych jest ona ograniczona obowiązkiem przestrzegania reguł dotyczących wymogów drogi ustawodawczej, procedury uchwalania ustaw podatkowych oraz wymogu szczególnej dbałości legislacyjnej przy stanowieniu przepisów prawnych, tak by umożliwiały one konstruowanie precyzyjnych norm podatkowych (zob. wyrok z 27 listopada 2007 r., sygn. SK 39/06, OTK ZU nr 10/A/2007, poz. 127). Zarzut naruszenia przez ustawodawstwo daninowe art. 64 Konstytucji może zatem dotyczyć nie samej okoliczności nałożenia daniny, ale formy i sposobu nakładania powinności podatkowych (zob. wyrok TK z 5 listopada 2008 r., sygn. SK 79/06, OTK ZU nr 9/A/2008, poz. 153).

Naruszenie zasad dotyczących wymogów jasności i określoności przepisów podatkowych (w stopniu uzasadniającym niekonstytucyjność tych przepisów) z powodu ich niezgodności z art. 2 Konstytucji obala domniemanie zgodności z Konstytucją takich przepisów, a niekonstytucyjność przepisów prawnych odbiera władzy publicznej legitymację do pobierania podatków w zakresie wynikającym z ich niekonstytucyjności (zob. postanowienie TK z 25 maja 2015 r., sygn. Ts 278/14, OTK ZU nr 6/B/2015, poz. 626).

Skarżący połączył naruszenie art. 64 Konstytucji z art. 2 Konstytucji, wskazując, że art. 6 ust. 4 u.p.s.d. został ustanowiony w sposób naruszający zasady prawidłowej legislacji, gdyż – jego zdaniem – interpretacja tego przepisu powoduje rozbieżności w orzecznictwie. Według wykładni przyjętej przez sądy orzekające w sprawie skarżącego, art. 6 ust. 4 u.p.s.d. stanowi całościową regulację prawną momentu powstania obowiązku podatkowego w odniesieniu do podatku od spadków i darowizn, od którego rozpoczyna bieg termin przedawnienia prawa do wydania decyzji o ustaleniu wysokości zobowiązania podatkowego. Została ona wyodrębniona z pozostałych regulacji w tym przedmiocie, zawartych w art. 6 u.p.s.d. Zdaniem skarżącego nie jest to jedyna interpretacja, która występuje w orzecznictwie sądowym. Na poparcie swojego twierdzenia wskazał on orzeczenia, w których przedstawione zostało stanowisko, zgodnie z którym art. 6 ust. 4 u.p.s.d. określa jedynie moment przerwania biegu terminu przedawniania obowiązku podatkowego, o którym stanowi art. 6 ust. 1 pkt 1 u.p.s.d.

W uzasadnieniu wyroku w sprawie skarżącego, Naczelny Sąd Administracyjny (dalej: NSA) wskazał jednak, że doktrynalne i judykacyjne wątpliwości co do charakteru i skutków prawnych, jakie wywiera art. 6 ust. 4 u.p.s.d., mogą mieć już tylko znaczenie historyczne, a orzecznictwo NSA jest w tej kwestii ustabilizowane. Trybunał Konstytucyjny zwraca zaś przy tym uwagę, że powołane przez skarżącego w uzasadnieniu skargi konstytucyjnej orzeczenia nie podważają ustabilizowanej linii orzeczniczej NSA w tym zakresie.

Skarżący nie uprawdopodobnił tym samym naruszenia praw konstytucyjnych, skoro wykładnia art. 6 ust. 4 u.p.s.d. nie powoduje rozbieżności w orzecznictwie sądowym, a skarżący formułuje zarzut niekonstytucyjności oparty na odmiennych twierdzeniach (niejasność przepisu powodująca rozbieżności interpretacyjne).

Mając powyższe na względzie, Trybunał stwierdza, że rozpatrywana skarga nie spełnia podstawowych przesłanek wniesienia skargi konstytucyjnej wskazanych w art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 53 ust. 1 u.o.t.p. TK. Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

5. Mając na względzie powyższą okoliczność, stanowiącą samodzielną podstawę odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, Trybunał wskazuje także na inne uchybienie skargi niepozwalające na poddanie jej kontroli merytorycznej.

Trybunał zauważa, że zgodnie z art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK termin przewidziany na wniesienie skargi konstytucyjnej wynosi 3 miesiące od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

Rozszerzenie skargi konstytucyjnej o nowe zarzuty, wychodzące poza granice określone we wniesionej już do Trybunału Konstytucyjnego skardze, nie jest możliwe po upływie tego terminu (zob. postanowienie TK z 20 lutego 2008 r., sygn. SK 27/07, OTK ZU nr 1/A/2008, poz. 22). Skarżący powołał art. 31 ust. 3 jako wzorzec kontroli dopiero w piśmie procesowym z 5 września 2018 r. czyli już po upływie 3 miesięcy od doręczenia ostatecznego orzeczenia. Z tego powodu dokonane przez skarżącego rozszerzenie skargi o nowy wzorzec kontroli należy uznać za niedopuszczalne.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.